

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ

Graduate Students' Opinion toward Graduate Educational Management of Thaksin University

ทรงธรรม ชีระกุล^{1*}, เสาวนีย์ แสงสีคำ², วันวิสาข์ แก้วสมบุญ³, วารุณี ทิพโอสถ⁴ และ ศศิธร ดีใหญ่⁵
Songtham Teerakul^{1*}, Saowanee Seangseedam², Wanvisa Kaewsomboon³, Warunee Thip-o-so⁴ and Sasithorn Deeyai⁵

¹⁻⁵หน่วยวิจัยสถาบันบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000
Institute Research Unit of Graduate School, Thaksin University, Muang, Songkhla 90000

*Correspondent Author : t_songtham@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้บัณฑิตศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จการศึกษา ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2554 จำนวน 385 คน ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 217 ชุด คิดเป็นร้อยละ 56.36 ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการจัดลำดับความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจัดลำดับความคิดเห็นของบัณฑิตโดยเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านคุณภาพอาจารย์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาคือด้านมาตรฐานการตรวจสอบงานวิจัย ด้านการวัดประเมินผล ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาศักยภาพนิสิตในการทำวิจัย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริการต่าง ๆ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านอาคารสถานที่ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด ตามลำดับ

2. บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้บัณฑิตศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นนิสิตบริหารเวลาไม่ได้มากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คืออาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญในการทำวิจัย และให้คำปรึกษาด้านการวิจัยแก่นิสิตไม่ชัดเจน

3. บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยภาพรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นความต้องการในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ศึกษามากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด คือทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและเชิงวิชาการ

4. บัณฑิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการจัดลำดับความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน สรุปดังนี้ ควรปรับหลักสูตรและเนื้อหาให้มีความทันสมัย หลากหลายและน่าสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้เรียนและตลาดแรงงาน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน มีการลงพื้นที่ออกภาคสนามและศึกษาดูงานเพื่อศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์จริงให้มากขึ้น ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้สะดวกและรวดเร็ว เช่น การเรียนผ่าน Internet และการเรียนผ่าน e – learning การวัดประเมินผลการเรียนของอาจารย์ควรมีความยุติธรรมตรงไปตรงมาและน่าเชื่อถือตามหลักเกณฑ์สามารถตรวจสอบได้ ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิตามเกณฑ์และมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาให้มากขึ้น จัดหาหนังสือ ตำรา และเอกสารในสำนักหอสมุดที่สามารถศึกษาค้นคว้าในการทำวิจัยควรมีให้มากขึ้นและมีความทันสมัย กรรมการตรวจรูปแบบมีการตรวจสอบให้โดยละเอียดและสามารถนำไปแก้ไขได้ครบถ้วนมากขึ้นแต่ควรกำหนดระยะเวลาการตรวจที่ชัดเจนและสามารถยืดหยุ่นได้ ห้องน้ำมีไม่เพียงพอ ไม่ค่อยสะอาด และมีกลิ่นไม่พึงประสงค์ ควรปรับปรุงให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ สถานที่จอดรถมีไม่เพียงพอและเหมาะสมควรเพิ่มให้มากขึ้น และควรมีระบบและช่องทางในการติดตามติดต่อสื่อสารและให้ข้อมูลข่าวสารแก่ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วอย่างต่อเนื่อง

Abstract

Objectives of this research were to study the opinion of the graduate students concerning the graduate educational management of Thaksin University in the following aspects ; about the problems and obstacles which effect on the late completion of the study or retiring (not success in the study), about the requirement of competency development for graduate students and also compiling the problems and recommendations for improve graduate educational management. Data collecting from all of the graduate students who completed their study in 2011 academic year total 385 students (as research subjects), but questionnaire correspondent of 217 students (56.36 %). The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation and frequency ranking. The research results were as following :-

1. The opinion of the graduate students about the management of graduate school, Thaksin University in overall and in each aspect was at a high level. When ranking the opinion of each aspect from high to low frequency, it found that the qualification of the lecturer was the highest, followed by the standard of thesis checking format, the assessment, the curriculum, the student ability development for research, the teaching and learning, the student service, the teaching and learning media and building and physical surrounding, respectively.

2. The students opinion about problem and obstacle to finish or not finish their study in overall was at moderate level. The highest frequency was about the problem of time management. An aspect with the low level of opinion were the lack of knowledge and experience of the supervisor, the research experties and unclare supervised about the research methods, respectively.

3. The students requirement for development the student's capability in overall and in each aspect was at a high level and the highest frequency was that they want to develop knowledge, skill and experience in their field of study. The opinion with the lowest mean were the skill and the ability in Thai language for communication and in academic aspect.

4. The opinion and recommendation of the graduate student for develop the management of graduate study, Thaksin University, ranking from the highest frequency of each item as follows : The curriculum and subject content should be modern, variety and attractive, and meet the need of student, labour market and trend

of the changing world, and has more the field trip or study trip to learn from the real experience, should provide the variety of teaching and learning media especially the IT media which student can easily and rapid self learning such as internet and e-learning, the lecturer's evaluation should be fair and based on evaluation technique which recheckable, increase the quality lecturer, providing more books or text in the central library, the format checking committee should set the exact time for checking and can be flexible, the toilet is not enough and dirty with bad smell, the parking area is not enough and should have the mechanism to communication or contact with the alumni regularly.

คำสำคัญ

ความคิดเห็น, การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา, ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพ

บทนำ

มหาวิทยาลัยทักษิณเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการพัฒนากำลังคนในท้องถิ่น โดยมีพัฒนาการมาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ ตามลำดับ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณเริ่มดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นทางการตั้งแต่ปีการศึกษา 2523 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิต ศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งมหาวิทยาลัยทักษิณมีปณิธานในการผลิตบัณฑิตศึกษาว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณจะต้องเป็นนักวิชาการ นักวิชาชีพที่มีจริยธรรม ใฝ่รู้ และมีความสามารถในการสร้างงาน สื่อสาร และวิจารณ์ (1) การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณเปิดสอนทั้งภาคปกติ (เรียนในเวลาราชการ) และภาคพิเศษ (เรียนนอกเวลาราชการ) โดยจัดการเรียนการสอนเป็น 2 แผนการเรียน คือ แผน ก(2) เรียนรายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ และแผน ข เรียนรายวิชาและไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ แต่ต้องเรียนรายวิชาที่เกี่ยวกับประสบการณ์วิจัยไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต แต่ไม่เกิน 6 หน่วยกิต โดยเปิดสอนทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ (2) มหาวิทยาลัยทักษิณให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา จึงพยายามจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งบริการต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาให้ไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลผลิตคือบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีคุณภาพ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งประสานงานและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาโดยดำเนินการร่วมกับคณะที่เปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาและหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักหอสมุด และสำนักคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในแต่ละปีจะมีนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นจำนวนมากทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ซึ่งตลอดระยะเวลาการศึกษาของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์และมีประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตเหล่านี้จึงเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการงานบัณฑิตศึกษา รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี ประกอบกับผลการดำเนินงาน ผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายในของบัณฑิตวิทยาลัย คณะที่เปิดสอนหลักสูตรระดับ

บัณฑิตศึกษา และการประเมินคุณภาพหลักสูตรที่ผ่านมา พบว่ามีบางประเด็นที่ยังเป็นปัญหาและไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย เช่น การสำเร็จการศึกษาช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด โดยเฉพาะนิสิตที่เรียนแผน ก (ทำวิทยานิพนธ์) ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาการศึกษาโดยเฉลี่ย 4 – 5 ปี และการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษายังไม่เป็นไปตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยและของหลักสูตรอย่างแท้จริง เป็นต้น คณะผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานและมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ จึงสนใจศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นข้อมูลแก่มหาวิทยาลัยและผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของนิสิต รวมทั้งสามารถผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมและประเทศชาติมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จการศึกษา
3. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ที่บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาต้องการให้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2554 จำนวน 385 คน โดยคณะผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด (3) ซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไป จำนวน 385 ชุด มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมา จำนวน 217 ชุด คิดเป็นร้อยละ 56.36

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเครื่องมือที่ผู้วิจัยอื่น ๆ ได้ทำไว้แล้วในเรื่องที่เกี่ยวข้อง โดยจัดทำเป็นแบบสอบถามแบ่ง เป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check List) ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ใช้สำหรับสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ใช้สำหรับสอบถามปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จ ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ใช้สำหรับสอบถามความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา และ ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อสอบถามบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ

3. วิธีสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือ คณะผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิดและเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเครื่องมือที่ผู้วิจัยอื่น ๆ ได้ทำไว้แล้วในเรื่องที่เกี่ยวข้อง นำมาประมวลและตัดแปลงเป็นข้อคำถามให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาที่ต้องการศึกษาและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยทักษิณ ประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 9 ด้าน จำนวน 55 ข้อ ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จการศึกษา จำนวน 16 ข้อ และความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 15 ข้อ

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีประสบการณ์และมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ความสอดคล้องและครอบคลุมประเด็นเนื้อหาที่จะศึกษา รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งไม่ใช่ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน และนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (4) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .95 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2554 เพื่อตอบแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ที่บัณฑิตได้แจ้งไว้กับงานทะเบียนนิสิตและบริการการศึกษา รวมทั้งแนบซองจดหมายติดแสตมป์ไปด้วยเพื่อความสะดวกในการจัดส่งคืน และขอความร่วมมือให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนแบบสอบถามที่ตอบเสร็จสมบูรณ์แล้วไปยังบัณฑิตวิทยาลัยภายในระยะเวลาที่กำหนด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด แล้วคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วหาค่าร้อยละ (Percentage) จากแบบสอบถามในส่วนที่ 1

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จการศึกษา และความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา จากแบบสอบถามในส่วนที่ 2, 3 และ 4 แล้วเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การประเมินค่าความคิดเห็น (Opinionnaire) ตามแนวคิดของเบสต์ (4)

5.3 นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ที่บัณฑิตศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณจากแบบสอบถามปลายเปิดในส่วนที่ 3, 4 และ 5 มาจัดลำดับความถี่

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย ปรัชญาผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจัดลำดับความคิดเห็นของบัณฑิตโดยเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านคุณภาพอาจารย์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือด้านมาตรฐานการตรวจสอบงานวิจัย ($\bar{X} = 4.15$) ด้านการวัดประเมินผล ($\bar{X} = 4.11$) ด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 4.09$) ด้านการพัฒนาศักยภาพนิสิตในการทำวิจัย ($\bar{X} = 4.03$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.94$) ด้านการบริการต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.94$) ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.73$) และด้านอาคารสถานที่ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านคุณภาพอาจารย์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (5) ที่ศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ของมหาบัณฑิตปีการศึกษา 2552 – 2553 พบว่า มหาบัณฑิตโดยรวมและจำแนกตามหลักสูตรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยความพึงพอใจลำดับแรกคือด้านคุณภาพอาจารย์ สอดคล้องกับที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (6) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแผน ก มีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในภาพรวม ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับที่ทรงธรรม ชีระกุล, วันวิสาข์ แก้วสมบุญ, เสาวนีย์ แสงสีคำ, วารุณี ทิพโอสถ, ศศิธร ดีใหญ่ และโสภิน วัฒนเมธาวิ (7) ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า โดยภาพรวมและด้านหลักสูตร ด้านช่องทางการให้บริการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์และบุคลากร และด้านกายภาพอยู่ในระดับมาก โดยด้านอาจารย์และบุคลากรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยทักษิณจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยเริ่มเปิดสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ครั้งยังเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการปรับปรุงพัฒนาและขยายงานด้านบัณฑิตศึกษาทั้งในแง่ของการเปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับปริญญาโท และปริญญาเอกเพิ่มขึ้น ทั้งในแง่ของการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนมีการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนและการบริการต่าง ๆ มาโดยลำดับอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาและสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคมได้ว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยทักษิณเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และจากการจัดลำดับความคิดเห็นพบว่าด้านคุณภาพอาจารย์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุดคืออาจารย์มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญนั้น สอดคล้องกับที่ประดิษฐ์ มีสุข และ ทรงธรรม ชีระกุล (8) กล่าวไว้ว่าในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาดัวอาจารย์ถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตทั้งในฐานะผู้สอนและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่จะจูงใจให้คนเข้ามาเรียนและเป็นที่ยอมรับของสังคมภายนอกได้นั้นนอกจากเป็นเรื่องชื่อเสียงของสถาบันแล้วจำเป็นจะต้องมีอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับและเป็นแม่เหล็กดึงดูดคนให้เข้ามาเรียนและทำวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าคุณภาพของบัณฑิตและคุณภาพของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาเป็นคุณภาพที่สะท้อนมาจากคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และยังสอดคล้องกับที่ทรงธรรม ชีระกุล (4) ศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญอันดับหนึ่งซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ

คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้อทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นมีการกำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องทำวิจัยเพื่อสำเร็จการศึกษามากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$) ซึ่งสอดคล้องกับที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (9) ศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ของคณาจารย์บัณฑิตปีการศึกษา 2552 – 2553 พบว่า คณาจารย์บัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือมหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์และเผยแพร่ในต่างประเทศ

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า หลักสูตรถือเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลผลิตคือบัณฑิตที่มีคุณภาพ จึงควรพิจารณาให้ความสำคัญกับต้นน้ำคือตัวหลักสูตรตั้งแต่เริ่มต้น ดังคำกล่าวที่ว่า “หลักสูตรดีถือว่าประสบความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง” ที่เหลือเป็นเรื่องของการบริหารจัดการและการควบคุมคุณภาพ (8) นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาทุกระดับนั้นให้ความสำคัญกับเรื่องหลักสูตรมากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมาตรฐานจะเห็นได้จากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ออกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและออกกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) เพื่อให้ทุกมหาวิทยาลัยใช้เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเดียวกัน สำหรับประเด็นที่มีการกำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องทำวิจัยเพื่อสำเร็จการศึกษามากที่สุดบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุดนั้น น่าจะเป็นเพราะการวิจัยถือเป็นหัวใจของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (10) ได้กำหนดให้ผู้เรียนในหลักสูตรระดับปริญญาโท (แผน ก วิทยานิพนธ์ และแผน ข ทำรายงานการค้นคว้าอิสระ/ภาคนิพนธ์/สารนิพนธ์) และระดับปริญญาเอกจะต้องทำวิจัย โดยจะต้องสอบปากเปล่าให้ผ่านเพื่อสำเร็จการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีประสบการณ์ในการทำวิจัยสำหรับใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมทั้งใช้ทำผลงาน ทางวิชาการและการวิจัยเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพต่อไป จึงทำให้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวมากที่สุด

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้อทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นมีการมอบหมายงานให้นักศึกษาทำทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$)

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยทักษิณมีการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีคุณภาพ โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย รวมทั้งการจัดกิจกรรมทางวิชาการเสริมการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกัน โดยใช้รูปแบบและวิธีการสำหรับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เช่น การอบรม ประชุม สัมมนา และศึกษาดูงาน ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นที่บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุดคือมีการมอบหมายงานให้นักศึกษาทำทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณมีความสอดคล้องตามปรัชญาในการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่อย่างมีอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญ

กับศาสตร์อื่น ได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ (10) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางดังกล่าวเป็นการพัฒนาศักยภาพบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ คือ “ผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณเป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีจริยธรรม ใฝ่รู้ และมีความสามารถในการสร้างงาน สื่อสาร และวิจารณ์” (11)

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้อทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นมีเอกสารประกอบการสอนแจกครบทุกรายวิชาที่เรียนมากที่สุด ($\bar{X} = 3.79$)

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยทักษิณให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีสื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัยมาสนับสนุนทั้งด้านการสอนของอาจารย์และการเรียนของนิสิตอย่างเพียงพอ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะต้องมีการจัดทำประมวลรายวิชาทุกรายวิชาอย่างชัดเจนตามที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนด และมีเอกสารประกอบการสอนในแต่ละรายวิชาสำหรับเป็นทิศทางและแนวทางในการเรียนการสอน จึงส่งผลให้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุดในประเด็นการมีเอกสารประกอบการสอนแจกครบทุกรายวิชาที่เรียน สอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (13) กล่าวถึงความสำคัญของเอกสารประกอบการสอนว่าเป็นเอกสารประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนอย่างเป็นระบบถือเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้สอนในการใช้ประกอบการสอน โดยจะต้องมีเนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้องสมบูรณ์และทันสมัยมีแนวคิดการนำเสนอที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

1.4 ด้านการวัดประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นการแจ้งผลการเรียนทางระบบ Internet มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$)

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ในการวัดประเมินผลการเรียนการสอนทุกระดับของมหาวิทยาลัยทักษิณมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน โดยให้อาจารย์ผู้สอนกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ในประมวลรายวิชาทุกรายวิชาที่สอนและแจ้งให้นิสิตทราบตั้งแต่เริ่มต้นของการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดประเมินผลการเรียนการสอนจะมีการตรวจสอบโดยระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทั่วทั้งวงได้หากมีข้อสงสัยหรือเห็นว่าไม่เป็นธรรม สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (14) ที่กำหนดว่าแต่ละรายวิชาจะกำหนดวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ในรายวิชาไว้อย่างชัดเจน รวมถึงระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน วิธีเรียน การสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลในรายวิชา ซึ่งจะสะท้อนการพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา และเป็นข้อมูลแก่ผู้เรียนสำหรับใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนของตนเองต่อไป นอกจากนี้มหาวิทยาลัยมีการแจ้งผลการเรียนให้นิสิตทราบอย่างรวดเร็วเนื่องจากมหาวิทยาลัยมีการพัฒนาระบบแจ้งผลการเรียนผ่านทางระบบ Internet นิสิตสามารถเข้าระบบเพื่อดูผลการเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์รองรับ จึงส่งผลให้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นการแจ้งผลการเรียนทางระบบ Internet มีความเหมาะสมมากที่สุด

1.5 ด้านคุณภาพอาจารย์ โดยภาพรวมและรายข้อทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นอาจารย์มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญในรายวิชาที่รับผิดชอบมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$)

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยทักษิณมีการกำกับดูแลให้การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาในทุกด้าน โดยเฉพาะอาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องมีคุณวุฒิและจำนวนครบตามที่เกณฑ์กำหนด โดยอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนและเป็นอาจารย์ที่

ปริญญาวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและแต่งตั้งโดยคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยตามข้อบังคับฯ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีการพิจารณาจากคุณวุฒิ ประสบการณ์ด้านการสอนและการวิจัย รวมทั้งความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา สอดคล้องกับที่ประดิษฐ์ มีสุข และทรงธรรม ชีระกุล (8) กล่าวไว้ว่าในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตัวอาจารย์ถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตทั้งในฐานะผู้สอนและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่จะจูงใจให้คนเข้ามาเรียนและเป็นที่ยอมรับของสังคมภายนอกได้นั้นนอกจากเป็นเรื่องชื่อเสียงของสถาบันแล้วจำเป็นจะต้องมีอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับและดึงดูดคนให้เข้ามาเรียนและทำวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าคุณภาพของบัณฑิตและคุณภาพของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาเป็นคุณภาพที่สะท้อนมาจากคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และยังสอดคล้องกับที่ทรงธรรม ชีระกุล (4) ศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญอันดับหนึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากเหตุผลดังกล่าวมาจึงส่งผลให้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นอาจารย์มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญในรายวิชาที่รับผิดชอบมากที่สุด

1.6 ด้านการบริการต่าง ๆ โดยภาพรวมและรายชื่อทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นการให้บริการด้านการลงทะเบียนผ่านระบบ Internet มากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$) สอดคล้องกับผลการศึกษากองพัฒนานักศึกษา สำนักงานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (15) เกี่ยวกับการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งพบว่านักศึกษาพึงพอใจต่อการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดให้อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการให้บริการด้านงานทะเบียนนักศึกษาผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยทักษิณได้จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยเปิดสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ครั้งยังเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนและการบริการต่าง ๆ ทั้งในส่วนของส่วนงานวิชาการ (คณะ) และส่วนงานอื่น ๆ ให้สามารถรองรับและสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นมาโดยลำดับอย่างต่อเนื่อง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการให้บริการ โดยเฉพาะในด้านระบบงานทะเบียนที่มีการพัฒนาระบบและดำเนินการผ่านระบบ Internet ทั้งหมด เช่น การลงทะเบียน การแจ้งผลการเรียน และการประเมินผลการเรียน ฯลฯ จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นการให้บริการด้านการลงทะเบียนผ่านระบบ Internet มากที่สุด

1.7 ด้านการพัฒนาศักยภาพนิสิตในการทำวิจัย โดยภาพรวมและรายชื่อ 5 ข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) ส่วนประเด็นที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีประเด็นเดียวคือจำนวนอาจารย์ที่จะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระมีความเพียงพอ ($\bar{X} = 3.45$)

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า การพัฒนาศักยภาพนิสิตในการทำวิจัยเป็นบทบาทสำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในสาขาวิชาและเรื่องที่น่าสนใจที่จะทำวิจัย ซึ่งเป็นประเด็นที่บัณฑิตมีความค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษาฯ ต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีเทคนิคในการให้คำปรึกษาแนะนำนิสิต รวมทั้งมีความรู้และเข้าใจในกระบวนการสอบการวัดและ

ประเมินผลการสอบวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ ซึ่งจะทำให้นิสิตเกิดทักษะ ความรู้ความเข้าใจ และทำวิจัยเป็น สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ สอดคล้องกับที่ทรงธรรม ชีระกุล (4) ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญอันดับหนึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ส่วนประเด็นที่บัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีประเด็นเดียวคือจำนวนอาจารย์ที่จะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระมีความเพียงพอ นั้น น่าจะเป็นเพราะว่าโดยทั่วไปทุกหลักสูตรจะมีอาจารย์ประจำ จำนวน 5 คน ตามเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา แต่ขณะเดียวกันในบางหลักสูตร/สาขาวิชามีนิสิตเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะหลักสูตร/สาขาวิชาที่เปิดสอนแผน ข จึงมีข้อจำกัดเรื่องสัดส่วนภาระงานในการทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระให้เพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนนิสิตที่มี ซึ่งเป็นประเด็นที่มหาวิทยาลัยจะต้องนำไปพิจารณาปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์หรือมีแนวทางในการบริหารจัดการให้มีอาจารย์ประจำมาทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ให้เพียงพอต่อไป

1.8 ด้านมาตรฐานการตรวจสอบงานวิจัย โดยภาพรวมและรายชื่อทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นนิสิตได้ตรวจสอบคุณภาพวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระด้วยตนเองอย่างละเอียดรอบคอบตามที่กำหนดไว้ในคู่มือการทำวิทยานิพนธ์ และส่งตรวจรูปแบบตรงตามเวลาที่กำหนดมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$)

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ในการจัดศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ กำหนดให้นิสิตจะต้องจัดทำวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระให้เป็นไปตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ในคู่มือการทำวิทยานิพนธ์ (12) โดยลักษณะของวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระที่มีคุณภาพจะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนทั้งคุณภาพด้านเนื้อหา และคุณภาพด้านการนำเสนอผลงานวิจัย ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยได้แจกคู่มือการทำวิทยานิพนธ์ให้แก่อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาที่จะต้องทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระทุกคนสำหรับใช้เป็นแนวทางในการแนะนำให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาที่เป็นที่ปรึกษาให้แก่ นิสิต และมีการแจกคู่มือการทำวิทยานิพนธ์ให้แก่ นิสิตใหม่ทุกคนในวันปฐมนิเทศเพื่อให้นิสิตได้ศึกษาและเข้าใจรูปแบบการทำวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา รวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัยได้มีการจัดทำ Template สำหรับช่วยเหลือ นิสิตในการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ โดยเผยแพร่ให้นิสิตสามารถดาวน์โหลดและนำไปใช้ได้ทางเว็บไซต์ของบัณฑิตวิทยาลัย นอกจากนี้บัณฑิตวิทยาลัยยังได้ปรับระบบการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระโดยมีคณะกรรมการกลางช่วยตรวจสอบรูปแบบให้มีข้อผิดพลาดน้อยที่สุดก่อนที่จะส่งรูปเล่มฉบับสมบูรณ์ตามระยะเวลาที่กำหนดและเผยแพร่ออกไป โดยมีการขอความร่วมมือและกำชับให้นิสิตซึ่งเป็นเจ้าของผลงานวิจัยรับผิดชอบในการตรวจสอบด้วยตนเองอย่างละเอียดรอบคอบเพื่อให้เกิดความถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด จึงส่งผลให้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นนิสิตได้ตรวจสอบคุณภาพวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระด้วยตนเองอย่างละเอียดรอบคอบตามที่กำหนดไว้ในคู่มือการทำวิทยานิพนธ์และส่งตรวจรูปแบบตรงตามเวลาที่กำหนดมากที่สุด

1.9 ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมและรายชื่อ 3 ข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นสถานที่ให้บริการสามารถติดต่อได้สะดวกมากที่สุด ($\bar{X} = 3.91$) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือสถานที่จอดรถมีความเหมาะสมและเพียงพอ ($\bar{X} = 3.11$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับที่อาภรณ์ เขียวชาญเกษร, สุรีย์ ฟูนิลกุล และบวร ปภัสราทร (16) ศึกษาความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมและบริการต่าง ๆ เพื่อนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า

นักศึกษาที่มีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมและบริการต่าง ๆ ในแต่ละด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านบริการการศึกษาที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยทักษิณให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนและบริการต่าง ๆ ทั้งในส่วนของส่วนงานวิชาการและส่วนงานอื่น ๆ ให้สามารถรองรับและสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นมาโดยลำดับอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการให้บริการหน่วยงานกลางต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของนิสิตโดยตรง เช่น งานทะเบียน งานการเงิน และบัณฑิตวิทยาลัย ฯลฯ มีที่ตั้งอยู่ในอาคารเดียวกันคืออาคารเรียน 7 โดยมีบริการทั้งวันจันทร์ – ศุกร์ และวันเสาร์ – อาทิตย์ เพื่อให้บัณฑิตทั้งภาคปกติและภาคพิเศษสามารถติดต่อขอรับบริการได้สะดวก ซึ่งการเปิดให้บริการดังกล่าวรวมถึงสำนักงานของคณะต่าง ๆ ด้วย จึงส่งผลให้บัณฑิตจึงมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นสถานที่ให้บริการสามารถติดต่อได้สะดวกมากที่สุด ส่วนประเด็นที่บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือสถานที่จอดรถมีความเหมาะสมและเพียงพอ นั้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยทักษิณมีพื้นที่จำกัด โดยเฉพาะสถานที่จอดรถ แม้จะมีการปรับปรุงพื้นที่จอดรถเดิมและสร้างพื้นที่จอดรถใหม่ไปบางส่วนแล้วก็ตามแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อปริมาณรถยนต์และรถจักรยานยนต์ของนิสิต บุคลากร และผู้มาติดต่อที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นประเด็นที่มหาวิทยาลัยจะต้องพิจารณาปรับปรุงและพัฒนา รวมทั้งมีการบริหารจัดการให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยบัณฑิตที่ศึกษา แผน ข มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าบัณฑิตที่ศึกษา แผน ก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่บัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือนิสิตบริหารเวลาไม่ได้ เช่น กลับไปทำงานเมื่อเรียนรายวิชาครบแล้วทำให้ไม่มีเวลาทำวิจัยหรือทำงานอื่นจนทำวิจัยเสร็จไม่ทันตามเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 3.44$) สำหรับประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่บัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคืออาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญในการวิจัยและให้คำปรึกษาด้านการวิจัยแก่นิสิตไม่ชัดเจน ($\bar{X} = 1.94$)

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า การที่นิสิตจะสำเร็จการศึกษาเร็วช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น แผนการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาและสำคัญที่สุดคือตัวนิสิตเอง ฯลฯ โดยเฉพาะประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่บัณฑิตมีความคิดเห็นมากที่สุดคือนิสิตบริหารเวลาไม่ได้ เช่น กลับไปทำงานเมื่อเรียนรายวิชาครบแล้วทำให้ไม่มีเวลาทำวิจัยหรือทำงานอื่นจนทำวิจัยเสร็จไม่ทันตามเวลาที่กำหนดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของนิสิตโดยตรง สอดคล้องกับที่ทรงธรรม ชีระกุล (4) ศึกษาพบว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะนิสิตคือการที่นิสิตต้องทำวิทยานิพนธ์ควบคู่ไปกับการทำงานประจำจึงทำให้ขาดความต่อเนื่องและคล่องตัวในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งทำให้ไม่มีเวลามารับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อรายงานความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจึงส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์และทำให้สำเร็จการศึกษาช้า

อย่างไรก็ตามประเด็นปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้เป็นปัญหาทั่วไปที่เกิดขึ้นกับนิสิตทุกหลักสูตร/สาขาวิชาของมหาวิทยาลัยทักษิณและเกิดขึ้นกับทุกมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา จึงส่งผลให้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการที่บัณฑิตที่ศึกษาแผน ข มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าบัณฑิตที่ศึกษาแผน ก นั้น น่าจะเป็นเพราะว่าการศึกษาในแผน ข มีความแตกต่างจากแผน ก ทั้งในกระบวนการ

จัดการเรียนการสอนและการทำวิจัยหลายประการ เช่น แผน ข มีจำนวนหน่วยกิต น้อยกว่า (3 – 6 หน่วยกิต) และไม่ต้องสอบเค้าโครงและต้องตีพิมพ์เผยแพร่ก่อนสำเร็จการศึกษาเหมือนวิทยานิพนธ์ เป็นต้น ส่งผลให้นิสิตที่ศึกษาแผน ข ส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาเร็วกว่านิสิตที่ศึกษาแผน ก จึงส่งผลให้บัณฑิตที่ศึกษาแผน ข มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าบัณฑิตที่ศึกษาแผน ก ส่วนประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่บัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคืออาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญในการวิจัยและให้คำปรึกษาด้านการวิจัยแก่นิสิต ไม่ชัดเจนนั้น น่าจะไม่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาซ้ำหรือไม่สำเร็จการศึกษามากนัก เนื่องจากตัวนิสิตเองเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้สำเร็จการศึกษาช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นด้านคุณภาพอาจารย์โดยภาพรวมและรายชื่อทุกชื่ออยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุดในประเด็นอาจารย์มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยภาพรวมและรายชื่อทุกชื่ออยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นความต้องการในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ศึกษามากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$) ส่วนประเด็นที่บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุดคือทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและเชิงวิชาการ ($\bar{X} = 4.06$)

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยทักษิณจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาไว้ว่า “ผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณเป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีจริยธรรม ใฝ่รู้ และมีความ สามารถในการสร้างงาน สื่อสาร และวิจารณ์” (11) จึงได้มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ดังกล่าว รวมทั้งในส่วนของหลักสูตร/สาขาวิชาเองมีการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะของสาขาวิชาควบคู่ไปด้วยกัน โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน การวิจัย และมีกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ นอกชั้นเรียนเพื่อเสริมการเรียนการสอน เช่น การอบรม ประชุม สัมมนา ศึกษาคุณงาน และการฝึกปฏิบัติจริง ฯลฯ ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณมีความสอดคล้องตามปรัชญาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (10) โดยเน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่อย่างมีอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่น ได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ จึงส่งผลให้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ โดยภาพรวมและรายชื่อทุกชื่ออยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นความต้องการในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ศึกษามากที่สุด

ส่วนประเด็นที่บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุดคือทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและเชิงวิชาการนั้น น่าจะเป็นเพราะว่าก่อนที่นิสิตจะเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้มีการศึกษาและพัฒนาทักษะทางด้านการใช้ภาษาไทยมาแล้วในระดับปริญญาตรี และเมื่อเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาอาจารย์ผู้สอนก็จะมีการเสริมและสอดแทรกทักษะเหล่านี้ไว้ในการเรียนการสอนทุกรายวิชาอยู่แล้ว เช่น การรายงาน การวิเคราะห์สังเคราะห์

การสัมมนา การนำเสนอผลงาน ฯลฯ โดยเฉพาะในรายวิชาการวิจัย นอกจากนี้บัณฑิตวิทยาลัยและหลักสูตร/สาขาวิชา มีการจัดอบรมและจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะของนิสิตในด้านต่าง ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอด้วยแล้ว จึงส่งผลให้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นการพัฒนาทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและเชิงวิชาการน้อยที่สุด

4. บัณฑิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการจัดลำดับความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน สรุปดังนี้ ควรปรับหลักสูตรและเนื้อหาให้มีความทันสมัย หลากหลายและน่าสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้เรียนและตลาดแรงงาน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน มีการลงพื้นที่ออกภาคสนามและศึกษาดูงานเพื่อศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์จริงให้มากขึ้น ควรมีส่วนการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้สะดวกและรวดเร็ว เช่น การเรียนผ่าน Internet และการเรียนผ่าน e - learning การวัดประเมินผลการเรียนของอาจารย์ควรมีความยุติธรรมตรงไปตรงมาและน่าเชื่อถือตามหลักเกณฑ์สามารถตรวจสอบได้ ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิตามเกณฑ์และมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาให้มากขึ้น จัดหาหนังสือ ตำรา และเอกสารในสำนักหอสมุดที่สามารถศึกษาค้นคว้าในการทำวิจัยควรมีให้มากขึ้นและมีความทันสมัย กรรมการตรวจรูปแบบมีการตรวจสอบให้โดยละเอียดและสามารถนำไปแก้ไขได้ครบถ้วนมากขึ้นแต่ควรกำหนดระยะเวลาการตรวจที่ชัดเจนและสามารถยืดหยุ่นได้ ห้องน้ำมีไม่เพียงพอ ไม่ค่อยสะอาด และมีกลิ่นไม่พึงประสงค์ ควรปรับปรุงให้สะอาดถูกสุขลักษณะ สถานที่จอดรถมีไม่เพียงพอและเหมาะสมควรเพิ่มให้มากขึ้น และควรมีระบบและช่องทางในการติดตามติดต่อสื่อสารและให้ข้อมูลข่าวสารแก่ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วอย่างต่อเนื่อง

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณในภาพรวมไม่แตกต่างจากการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพราะทุกมหาวิทยาลัยต้องบริหารจัดการให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพเดียวกัน อาจแตกต่างกันในประเด็นรายละเอียดซึ่งแตกต่างกันออกไปตามบริบทของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งหรือตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม และประเด็นที่น่าสนใจคือปัญหาหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณในการวิจัยครั้งนี้กับผลการวิจัยในอดีต พบว่า บางประเด็นเป็นปัญหาเดิมที่ยังคงมีหรือเกิดอยู่ตลอดมา แสดงให้เห็นว่าการแก้ปัญหาบางเรื่องจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขร่วมกันอย่างเป็นระบบในทุกระดับ และมีความชัดเจนทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ รวมทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหาให้ลุล่วง ถึงแม้ว่าบางปัญหาอาจต้องใช้เวลาอันก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากการจัดลำดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า ในด้านอาคารสถานที่ บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด โดยเฉพาะประเด็นความเหมาะสมและเพียงพอของสถานที่จอดรถ รวมทั้งข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดบัณฑิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ด้านอาคารสถานที่ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ห้องน้ำมีไม่เพียงพอ ไม่ค่อยสะอาด และมีกลิ่นไม่พึงประสงค์ควรปรับปรุงให้สะอาดถูกสุขลักษณะมากขึ้น สถานที่จอดรถมีไม่เพียงพอและเหมาะสมควรเพิ่มให้มากขึ้น และสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับให้นิสิตทำงานและ

พักผ่อนมีน้อยควรจัดห้องสำหรับบริการให้แก่นิสิตเป็นการเฉพาะอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ฯลฯ มหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและพัฒนาด้านอาคารสถานที่สำหรับให้บริการนิสิตอย่างเหมาะสมและเพียงพอ โดยเฉพาะเรื่องสถานที่จอดรถ แม้จะมีการปรับปรุงพื้นที่จอดรถเดิมและสร้างพื้นที่จอดรถใหม่ไปบางส่วนแล้วก็ตามแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อปริมาณรถยนต์และรถจักรยานยนต์ของนิสิต บุคลากร และผู้มาติดต่อ ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นประเด็นที่มหาวิทยาลัยจะต้องนำไปพิจารณาปรับปรุงและพัฒนา รวมทั้งมีการบริหารจัดการให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นต่อไป

นอกจากนี้ในด้านการพัฒนาศักยภาพนิสิตในการทำวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่มีเพียงประเด็นเดียวที่บัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางคือจำนวนอาจารย์ที่จะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระมีความเพียงพอ น่าจะเป็นเพราะว่าโดยทั่วไปทุกหลักสูตรจะมีอาจารย์ประจำจำนวน 5 คน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา แต่ขณะเดียวกันในบางหลักสูตร/สาขาวิชามีนิสิตเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะหลักสูตร/สาขาวิชาที่เปิดสอนแผน ข ซึ่งมีข้อจำกัดเรื่องสัดส่วนภาระงานในการทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระให้เพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนนิสิตที่มี จึงเป็นประเด็นที่มหาวิทยาลัยจะต้องนำไปพิจารณาปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์หรือมีแนวทางในการบริหารจัดการให้มีอาจารย์ประจำมาทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ให้เพียงพอต่อไป

2. มหาวิทยาลัยควรนำผลการวิจัย ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้ เช่น ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เป็นแนวทางให้แก่หลักสูตร/สาขาวิชา คณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคม และประเทศชาติ ตามทิศทางและศักยภาพของมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยสามปีต่อครั้ง ประกอบกับครั้งนี้เป็นการศึกษาในภาพรวมของมหาวิทยาลัย จึงควรร่วมมือกับคณะและหลักสูตร/สาขาวิชาต่าง ๆ ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกของคณะและหลักสูตร/สาขาวิชา จะทำให้เห็นแนวโน้มและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา รวมทั้งประเด็นปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามสถานการณ์และระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปของหน่วยงานทุกระดับทั้งหลักสูตร/สาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไป

2. ควรศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยจำแนกตามแผนการศึกษาของนิสิต (แผน ก และ แผน ข) ซึ่งมีความจำเพาะและแตกต่างกันในหลายประเด็น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและมีรายละเอียดสอดคล้องตรงตามสภาพจริงมากยิ่งขึ้น

3. ควรนำข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นข้อมูลที่น่าสนใจมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์และวิจัยต่อยอดในเชิงลึกเพื่อปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เช่น ระยะเวลาที่บัณฑิตเข้าศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ความสอดคล้องของงานที่

บัณฑิตทำกับหลักสูตร/สาขาวิชาที่เรียน การนำความรู้ที่บัณฑิตได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการทำงานหรือประกอบอาชีพ องค์ความรู้หรือผลสัมฤทธิ์จากผลงานวิจัยที่ทำ (วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ) รวมทั้งการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณคณาบดีบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่สนับสนุนและเห็นชอบให้จัดตั้งหน่วยวิจัยสถาบัน รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยสถาบันผ่านโครงการสนับสนุนและพัฒนาหน่วยวิจัยสถาบันซึ่งบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติงานของบัณฑิตวิทยาลัยเป็นประจำทุกปี ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมภพ อินทสุวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร. นิรันดร์ จุลทรัพย์ และ อาจารย์ ดร. ฉันทัส ทองช่วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ความสอดคล้องและครอบคลุมประเด็นเนื้อหาที่จะศึกษา รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามการวิจัยสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- (1) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2554). รายงานการประเมินตนเอง บัณฑิตวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2553. สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย.
- (2) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2554). คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2554. สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย.
- (3) มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2555). สถิติบัณฑิต ปีการศึกษา 2555 และสถิติผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2554. สงขลา : กลุ่มภารกิจทะเบียนนิสิตและบริการการศึกษา.
- (4) ทรงธรรม ชีระกุล. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ. รายงานการวิจัย. สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
- (5) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2554). การศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ของมหาบัณฑิต ปีการศึกษา 2552 – 2553. รายงานผลการวิจัย. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย.
- (6) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2548). ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. รายงานการวิจัย. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2555, จาก [www.psu.ac.th/th/Research Thesis/Research06.PDF](http://www.psu.ac.th/th/Research%20Thesis/Research06.PDF)
- (7) ทรงธรรม ชีระกุล, วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์, เสาวนีย์ แสงสีดำ, วารุณี ทิพโอสถ, ศศิธร ดีใหญ่ และ โสภิน วัฒนเมธาวี. (2555). ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ. รายงานการวิจัย. สงขลา : หน่วยวิจัยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- (8) ประดิษฐ์ มีสุข และทรงธรรม ชีระกุล. (2551). “วิกฤตคุณภาพบัณฑิตศึกษากับบทบาทมหาวิทยาลัย,” ใน หนังสือทักษิณวิชาการ’ 51 มหาวิทยาลัยทักษิณกับทางแก้วิกฤตของชาติ. หน้า 119 – 143. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- (9) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2554). ความพึงพอใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ของคณาจารย์บัณฑิต ปีการศึกษา 2552 – 2553. รายงานผลการวิจัย. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย.
- (10) กระทรวงศึกษาธิการ. (2548, 21 กุมภาพันธ์). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548.
- (11) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2555). รายงานประจำปี 2555 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย.
- (12) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2553). คู่มือการทำวิทยานิพนธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2) สงขลา : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- (13) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- (14) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- (15) กองพัฒนานักศึกษา สำนักงานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2555). การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2555. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- (16) อารณีย์ เชี่ยวชาญเกษตร, สุรีย์ ฟูนิลกุล และบวร ปภัสราทร. (2553, มกราคม – มิถุนายน). “ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมและบริการทางการศึกษาต่าง ๆ เพื่อนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี,” **Journal of Information Science and Technology**. (1), 74 – 80.

